

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

Public Disclosure Authorized

ບົດລາຍງານ ການປະເມີນຜົນ ຄວາມສະເໝີພາບ ລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ຂອງ ສປປ ລາວ

74909

ສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ
ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ

ບົດສະຫລຸບ ໂດຍສັງເຂບ

THE WORLD BANK

ບົດລາຍງານການປະເມີນຜົນ
ຄວາມສະເໝີພາບ
ລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ
ຂອງ ສປປ ລາວ

ສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ
ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ

ບົດສະຫຼຸບ ໂດຍສັງເຂບ

THE WORLD BANK

ບົດສະຫຼຸບໂດຍສັງເຂບ

ນັບແຕ່ມີການປະຕິຮູບລະບົບເສດຖະກິດໃນຊຸມປີ 1980 ເປັນຕົ້ນມາ, ເສດຖະກິດໄດ້ມີການຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງເຂັ້ມແຂງ ແລະ ການພັດທະນາໄດ້ເຮັດໃຫ້ປະຊາຊົນລາວທັງຍິງ ແລະ ຊາຍຫຼາຍພັນຄົນຫຼຸດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ. ໃນນັ້ນວິຖີຊີວິດແບບດັ້ງເດີມກໍໄດ້ມີການປ່ຽນແປງທີ່ດີຂຶ້ນຢູ່ໃນສປປ ລາວ. ໃນສະພາບການປ່ຽນແປງນີ້, ສາຍພົວພັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍພາຍໃນຄອບຄົວ, ພາຍໃນບ້ານແລະຢູ່ໃນສັງຄົມໂດຍລວມກໍໄດ້ມີການປ່ຽນແປງເຊັ່ນດຽວກັນ.

ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍແມ່ນໜຶ່ງເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງການພັດທະນາ ແລະ ເປັນພື້ນຖານຂອງການພັດທະນາເສດຖະກິດທີ່ມີຫົວຄິດປະດິດສ້າງ. ການເພີ່ມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍສາມາດຊ່ວຍຍົກລະດັບສະມັດຕະພາບຂອງການຜະລິດ, ບັບປຸງພາກຜົນຂອງການພັດທະນາເພື່ອຄົນລຸ້ນຕໍ່ໄປ ແລະ ເຮັດໃຫ້ເກີດມີຄວາມເທົ່າທຽມກັນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນບັນດາກົງຈັກການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆຫຼາຍຂຶ້ນ. ໃນຂະນະທີ່ ສປປ ລາວ ພວມສືບຕໍ່ມີການພັດທະນາ, ການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງຈະກາຍເປັນຂໍ້ກຽມແຈທີ່ສໍາຄັນໃນການໝູນໃຊ້ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ແລະ ກໍາລັງແຮງສັງລວມຂອງຊາວໜຸ່ມ ເພື່ອບັບປຸງມາດຖານການດໍາລົງຊີວິດໃຫ້ດີຂຶ້ນ. ໃນນັ້ນ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍກໍຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໄປພ້ອມໆກັນ.

ໃນທ່າມກາງທີ່ ສປປ ລາວ ຍັງສືບຕໍ່ມີການພັດທະນາຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ, ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍຈະສາມາດບັນລຸໄດ້ແນວໃດ? ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ເນັ້ນໜັກ 2 ປະເດັນທີ່ສໍາຄັນ. ປະເດັນທີໜຶ່ງແມ່ນມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງສຸມໃສ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍຢູ່ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍສະເພາະໃນເຂດຊົນເຜົ່າ. ບັນດາຊົນເຜົ່າສ່ວນນ້ອຍເຫຼົ່ານີ້ອາດມີຄວາມສ່ຽງທີ່ບໍ່ສາມາດເຂົ້າເຖິງແລະທ່ວງທັນກັບການພັດທະນາໃນໄລຍະທີ່ ສປປ ລາວ ພວມໄດ້ຮັບການພັດທະນາຢ່າງໄວວາ. ປະເດັນທີສອງ ແມ່ນຍັງມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງສຸມໃສ່ການເພີ່ມຄວາມອາດສາມາດຂອງແມ່ຍິງໂດຍສະເພາະໃນເຂດຕົວເມືອງ ແລະ ເຂດທົ່ງພຽງໃຫ້ສາມາດໃຊ້ປະໂຫຍດຈາກການຂະຫຍາຍຕົວຂອງໂອກາດທາງເສດຖະກິດໃໝ່ໆຢ່າງເຕັມສ່ວນ ແລະ ເທົ່າທຽມກັນ.

ສິ່ງທ້າທາຍຕົ້ນຕໍສໍາລັບລັດຖະບານແມ່ນການທີ່ຈະຈັດຕັ້ງຄຸ້ມຄອງວຽກງານການພັດທະນາ ແລະ ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໃຫ້ມີລັກສະນະທີ່ທົ່ວເຖິງ, ເນັ້ນໜັກໃສ່ຜູ້ທຸກຍາກ ແລະ ສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃຫ້ປະສົບຜົນສໍາເລັດ. ການປ່ຽນແປງທາງດ້ານເສດຖະກິດຍ່ອມພາໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຂອງສັງຄົມທັງຢູ່ໃນຄອບຄົວ ແລະ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ. ບັນດາບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃໝ່ໆ ລ້ວນແຕ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຍິງ-ຊາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນ ແລະ ມີຄວາມຈໍາເປັນທີ່ຕ້ອງໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂດ້ວຍການສະໜອງການບໍລິການ ແລະ ການພັດທະນາທັກສະທີ່ເໝາະສົມກັບຄວາມຕ້ອງການຂອງແຕ່ລະເພດ.

ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ແມ່ນໄດ້ລວບລວມຂໍ້ມູນຈາກບັນດາເອກະສານ ແລະ ບົດຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນສປປ ລາວ ທີ່ທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີໄດ້ນໍາໃຊ້ວາງແຜນຍຸດທະສາດຮ່ວມພັດທະນາເພື່ອຊ່ວຍເຫຼືອ ສປປ ລາວ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ບໍ່ພຽງແຕ່ແນໃສ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານຂອງທະນາຄານໂລກ ແລະ ທະນາຄານພັດທະນາອາຊີ, ແຕ່ຍັງປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນວຽກງານຂອງລັດຖະບານ ແລະ ຄູ່ຮ່ວມພັດທະນາອື່ນໆ ໂດຍການນໍາສະເໜີຂໍ້ມູນຫຼ້າສຸດກ່ຽວກັບບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃຫ້ທຸກຄົນຮັບຮູ້.

ບັນຫາກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍທີ່ໄດ້ຖືກນໍາມາທົບທວນໃນບົດລາຍງານສະບັບນີ້ ແມ່ນບັນຫາທີ່ຕິດພັນກັບຊີວິດການເປັນຢູ່ທາງເສດຖະກິດ ແລະ ສັງຄົມ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ສະຫຼຸບໄດ້ 3 ດ້ານຕົ້ນຕໍກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍຄື: ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການປະກອບຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ – ໂດຍອີງໃສ່ພື້ນຖານການວິໄຈຂອງບົດລາຍງານການພັດທະນາໂລກກ່ຽວກັບຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍຂອງທະນາຄານໂລກ. ນອກຈາກນີ້ແລ້ວ, ບົດລາຍງານຍັງວິເຄາະກ່ຽວກັບບັນຫາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍທີ່ຕິດພັນກັບ ຂົງເຂດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນ.

ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

ສິ່ງທ້າທາຍໃນການພັດທະນາມີຄວາມແຕກຕ່າງກັນໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດເຊິ່ງມີສາເຫດມາຈາກຫຼາຍປັດໃຈເຊິ່ງລວມທັງສະພາບດ້ານພູມສາດ, ສິ່ງກົດຂວາງດ້ານວັດທະນະທໍາ-ສັງຄົມ ແລະ ພາສາ. ເຖິງວ່າລັດຖະບານໄດ້ມີຄວາມມຸ່ງໝັ້ນ ແລະ ສາມາດບັນລຸຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ໃນລະດັບໜຶ່ງ, ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ຍັງບໍ່ທັນມີຄວາມສົມດູນທີ່ແນ່ນອນເຊັ່ນ: ດ້ານການສຶກສາ ແລະ ສາທາລະນະສຸກ. ພາກທີ 1 ຈະນໍາສະເໜີຄວາມບໍ່ສົມດູນດັ່ງກ່າວ.

ດ້ານສາທາລະນະສຸກ: ຂະແໜງສາທາລະນະສຸກໃນພາກທີ 1 ຊື່ໃຫ້ເຫັນວ່າ ໃນຂະນະທີ່ໄດ້ມີການບັບປຸງ ການບໍລິການປົນປົວ ສຸຂະພາບແມ່ຍິງກ່ອນ ແລະ ຫຼັງເກີດລູກໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ສິ່ງທ້າທາຍທີ່ຍັງເຫຼືອຍັງກົດໜ່ວງໃຫ້ແມ່ຍິງພົບຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆ. ການບັບປຸງໃນຂະແໜງສາທາລະນະສຸກໄດ້ກວມເອົາການຂະຫຍາຍຂອບເຂດການບໍລິການສຸຂະພາບແມ່ຍິງກ່ອນ ແລະ ຫຼັງເກີດລູກໄດ້ຢ່າງທົ່ວເຖິງ ແລະ ຈໍານວນຄັ້ງການເກີດລູກທີ່ມີພະນັກງານແພດໝໍຂໍ້ນານຊ່ວຍເກີດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ. ແຕ່ບົດບາດທາງຊີວະພາບຂອງແມ່ຍິງກ່ຽວກັບສຸຂະພາບຈະເລີນພັນຍັງສືບຕໍ່ ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງມີຄວາມສ່ຽງ ເຊິ່ງສະແດງອອກໃນອັດຕາການຕາຍຂອງແມ່ທີ່ຍັງສູງຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ເຊິ່ງມີ

ປະມານ 405 ຄົນທີ່ຕາຍຕໍ່ 100,000 ຄັ້ງການເກີດລູກໃໝ່. ນອກຈາກນີ້ອັດຕາການຂາດສານອາຫານກໍຍັງສູງສະເລ່ຍແລ້ວປະມານ 37% ຂອງແມ່ຍິງໄວຈະເລີນພັນ ແມ່ນມີບັນຫາເລືອດຈາງ. ຍິ່ງໄປກວ່ານັ້ນ, ການແຕ່ງງານ ແລະ ການຖືພາກ່ອນໄວອັນເໝາະສົມ ຈະສືບຕໍ່ເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງໜຸ່ມມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ໂລກແຊກຊ້ອນ ທາງສຸຂະພາບຕ່າງໆ.

ດ້ານການສຶກສາ: ໃນທົດສະວັດທີ່ຜ່ານມາ, ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍໃນດ້ານການສຶກສາໄດ້ມີຄວາມຄືບໜ້າດີ. ຕົວຢ່າງ: ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂັ້ນປະຖົມສຶກສາ ແລະ ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງແມ່ຍິງ ໄດ້ຮັບການບັບປຸງດີຂຶ້ນ. ເຖິງວ່າດີຂຶ້ນຄືແນວນັ້ນ ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂອງເດັກຍິງຍັງຕໍ່າກວ່າເດັກຊາຍໃນເກືອບທຸກຊັ້ນຮຽນ. ອັດຕາການເຂົ້າຮຽນຂັ້ນປະຖົມຂອງເດັກຍິງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 77% ໃນປີ 1991 ມາເປັນ 88% (ຕໍ່ເດັກຊາຍ 100 ຄົນ) ໃນປີ 2009. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ອັດຕາການຮູ້ໜັງສືຂອງຜູ້ໃຫຍ່ສຳລັບແມ່ຍິງກໍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 48% ໃນປີ 1995 ມາເປັນ 70% ໃນປັດຈຸບັນ, ແຕ່ແມ່ຍິງຍັງມີອັດຕາການຮູ້ໜັງສືທີ່ຕໍ່າກວ່າເມື່ອທຽບກັບຜູ້ຊາຍເຊິ່ງມີອັດຕາການຮູ້ໜັງສືເທົ່າກັບ 85%. ໃນທົ່ວປະເທດ ຄວາມແຕກໂຕນຂອງອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ແມ່ນໄດ້ຫຼຸດລົງ. ແຕ່ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ ອັດຕາການເຂົ້າໂຮງຮຽນຂອງເດັກຍິງແມ່ນຍັງຕໍ່າກວ່າເດັກຊາຍໃນທຸກຊັ້ນຮຽນ ແລະ ຄວາມແຕກໂຕນນີ້ຍັງເພີ່ມຂຶ້ນໃນລະດັບຊັ້ນການສຶກສາທີ່ສູງກວ່າ. ຄຽງຄູ່ກັນນີ້, ເດັກຍິງຍັງກວມເອົາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະຊາກອນ ທີ່ບໍ່ເຄີຍໄດ້ເຂົ້າໂຮງຮຽນ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ໂອກາດທີ່ຈະໄດ້ຮັບການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ການສຶກສາດ້ານການຊ່າງເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບຍັງມີຈຳກັດຫຼາຍ. ເຖິງວ່າເດັກຍິງແມ່ນກວມເອົາ 40% ຂອງນັກສຶກສາການຊ່າງເຕັກນິກ ແລະ ວິຊາຊີບ ແຕ່ກໍຍັງມີເດັກຍິງຈຳນວນບໍ່ຫຼາຍທີ່ໄດ້ເຮັດວຽກໃນຂະແໜງນີ້ ເຊັ່ນ ການຊ່າງເອເລັກໂຕຣນິກ ແລະ ການຊ່າງກົນຈັກເປັນຕົ້ນ.

ນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ: ທັງຍິງ ແລະ ຊາຍແມ່ນລ້ວນແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະອະນາໄມທີ່ສະດວກຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຕ່ການມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ການຮັກສາສຸຂະອະນາໄມແມ່ນມີຄວາມແຕກຕ່າງຢູ່ແຕ່ລະທ້ອງຖິ່ນ, ໂດຍສະເພາະປະຊາຊົນຢູ່ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ແລະ ເຂດທຸກຍາກແມ່ນມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ຮູ້ຮັກສາສຸຂະອະນາໄມໜ້ອຍກວ່າ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ສຳລັບທ້ອງຖິ່ນທີ່ນ້ຳສະອາດໃຊ້ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມຍັງມີບໍ່ທັນພຽງພໍ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງແມ່ນມີພາລະແບກຫາບໜັກກວ່າໝູ່ໃນການເກັບນ້ຳໄວ້ໃຊ້ໃນຄອບຄົວ. ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວ ແມ່ຍິງແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ບັນຫາສຸຂະພາບຂອງຄົນໃນຄອບຄົວ, ການຮັກສາຄວາມສະອາດ ແລະ ການຊອກສະບຽງອາຫານ. ສະນັ້ນ ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບໂດຍກົງຈາກການໃຫ້ບໍລິການສຸຂະອະນາໄມ ແລະ ການມີນ້ຳສະອາດໃຊ້ທີ່ຍິ່ງບໍ່ທັນມີພຽງພໍ.

ພາກທີ 1 ຍັງໄດ້ສຶກສາສາຍພົວພັນລະຫວ່າງການພິການ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບຂອງຍິງ-ຊາຍ ຄຽງຄູ່ກັບບັນດາວຽກງານຕ່າງໆ

ຂອງ ລັດຖະບານ ສປປ ລາວ ເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຂອງແມ່ຍິງພິການ. ອັດຕາການພິການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍມີປະມານ 2% ຂອງພົນລະເມືອງ, ແຕ່ການພິການຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍແມ່ນມີສາເຫດ ແລະ ປະເພດຂອງການພິການທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ຕົວຢ່າງ: ຜູ້ຊາຍຈະມີຄວາມສ່ຽງສູງໃນການບາດເຈັບທີ່ເກີດຈາກລະເບີດບໍ່ທັນແຕກ (UXO); ສ່ວນການພິການຂອງແມ່ຍິງສ່ວນຫຼາຍແມ່ນເປັນມາແຕ່ກຳເນີດ ຫຼື ເປັນຜົນມາຈາກພະຍາດຕ່າງໆ.

ໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ

ເສດຖະກິດທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວຈະສາມາດຮັບປະກັນຄວາມສະເໝີພາບ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ທົ່ວເຖິງຮອບດ້ານໄດ້ຄືແນວໃດ? ໃນພາກທີ 2 ໄດ້ຕັ້ງຄຳຖາມກ່ຽວກັບຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ເກີດຈາກການມີໂອກາດທາງເສດຖະກິດຕ່າງໆ ເຊັ່ນ ພາກທຸລະກິດເອກະຊົນທີ່ມີການຂະຫຍາຍຕົວ, ການຜະລິດກະສິກຳເປັນສິນຄ້າ ແລະ ອື່ນໆ, ແຕ່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ລ້ວນແຕ່ຕ້ອງເພິ່ງພາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຖະໜົນທຶນທາງ ແລະ ການມີໄພພິບັດໃຊ້ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ຕະຫຼອດປີ. ໃນຕົວຈິງແລ້ວ ພາກທຸລະກິດເອກະຊົນກໍໄດ້ສ້າງໂອກາດໃຫ້ແກ່ຜູ້ປະກອບການໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ໃນນັ້ນ 30-40% ຂອງຜູ້ປະກອບການໃໝ່ແມ່ນແມ່ຍິງ. ເຖິງແນວໃດກໍຕາມ, ໂອກາດຕ່າງໆ ແລະ ຄວາມສ່ຽງໃໝ່ທີ່ເກີດຂຶ້ນແມ່ນມີຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍທີ່ແຕກຕ່າງກັນ. ດັ່ງນັ້ນ ຈຶ່ງຈຳເປັນຕ້ອງແກ້ໄຂຢ່າງລະອຽດອ່ອນ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ.

ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມທາງດ້ານເສດຖະກິດ: ແມ່ຍິງປະກອບສ່ວນຢ່າງຫ້າວຫັນໃນກຳລັງແຮງງານຂອງ ສປປ ລາວ; ແຕ່ວ່າແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຍັງມີລະດັບຄ່າຈ້າງແຮງງານ ແລະ ສາຍວິຊາອາຊີບທີ່ບໍ່ສະເໝີກັນ. ເຖິງວ່າວຽກສ່ວນຫຼາຍຂອງແມ່ຍິງແມ່ນວຽກຢູ່ນອກລະບົບ, ແຕ່ 73% ຂອງແມ່ຍິງແມ່ນປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນກຳລັງແຮງງານທັງໝົດຂອງປະເທດ (ສົມທຽບໃສ່ຜູ້ຊາຍເຊິ່ງມີ 78%) ເຊິ່ງເປັນອັດຕາສ່ວນທີ່ສູງກວ່າໝູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີປາຊີຟິກ. ມີແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຫຼາຍກວ່າ 70% ອອກແຮງງານພາຍໃນຄອບຄົວໂດຍບໍ່ໄດ້ຮັບຄ່າຈ້າງ, ເຊິ່ງໃນນັ້ນມີພຽງແຕ່ 32% ທີ່ລະບຸວ່າ ເຮັດທຸລະກິດກຸ້ມຕົນເອງໂດຍບໍ່ໄດ້ຈັດຈ້າງພະນັກງານຊ່ວຍ. ໝາຍຄວາມວ່າ ແມ່ຍິງແມ່ນມີສ່ວນຮ່ວມໜ້ອຍໃນການເຮັດວຽກທີ່ມີປະສິດຕິຜົນ ພ້ອມດ້ວຍລາຍໄດ້ທີ່ພວກເຂົາສາມາດຄວບຄຸມເອງ. ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຍັງສືບຕໍ່ມີຄ່າຈ້າງແຮງງານທີ່ບໍ່ສະເໝີພາບກັນ. ແມ່ຍິງໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນເຮັດວຽກຫຼາຍຊົ່ວໂມງກວ່າຜູ້ຊາຍ ຍ້ອນວ່າພວກເຂົາໃຊ້ເວລາ 7 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້ເພື່ອເຮັດວຽກການຜະລິດ ແລະ ວຽກງານຈະເລີນພັນ ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ຊາຍໃຊ້ເວລາພຽງແຕ່ 5.7 ຊົ່ວໂມງຕໍ່ມື້ເຮັດວຽກເຫຼົ່ານີ້. ແມ່ຍິງມີທຸລະກິດເປັນຂອງຕົນເອງຫຼາຍຂຶ້ນແຕ່ກໍຍັງມີໜ້ອຍກວ່າຜູ້ຊາຍ. ແມ່ຍິງລາຍງານວ່າພວກເຂົາພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍໃນການເຂົ້າເຖິງແຫຼ່ງເງິນທຶນ ແລະ ທັກສະເຕັກນິກດ້ານວິຊາການ.

ວຽກງານກະສິກຳ ແລະ ການພັດທະນາຊຸມນະບົດ: ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນວຽກງານກະສິກຳແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນ ແຕ່ບໍ່ໄດ້ຮັບການ

ຍົກສູງ. ເຂດຊົນນະບົດຕ່າງໆໃນ ສປປ ລາວ ພວມໄດ້ຜ່ານຊ່ວງໄລຍະເວລາຂອງການປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາ. ໃນນັ້ນ ການມີສະມັດຕະພາບຂອງການຜະລິດກະສິກໍາທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການມີໂອກາດໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາຊ່ວຍດຶງຄົວເຮືອນຈຳນວນໜຶ່ງ ແລະ ບາງພື້ນທີ່ຊົນນະບົດໃຫ້ທູດພົ້ນອອກຈາກຄວາມທຸກຍາກ. ສຳລັບແມ່ຍິງໃນຄອບຄົວ ແລະ ເຂດທີ່ຍັງທຸກຍາກ, ພ້ອມຜູ້ທີ່ບໍ່ມີດິນເພື່ອທຳມາຫາກິນແລະຍັງຂາດສິນເຮັດວຽກໃນຂະແໜງການທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກໍາ, ການຜະລິດກະສິກໍາເປັນສິນຄ້າອາດຈະເພີ່ມຄວາມສ່ຽງ ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານລົບຕໍ່ພວກເຂົາເຈົ້າ. ການຫັນເສດຖະກິດທຳມະຊາດແບບກຸ້ມຕົນເອງ ໄປສູ່ເສດຖະກິດຕະຫຼາດ ອາດຈະສ້າງຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າທີ່ບໍ່ແມ່ນລາວລຸ່ມ, ເຊິ່ງພາລະບົດບາດທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ການຂາດສິນເຮັດວຽກເຮັດງານທຳ ແລະ ຄວາມຈຳກັດທາງພາສາລາວ ອາດຈະເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາບໍ່ມີຄວາມພ້ອມໃນການປັບຕົວ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນລະບົບເສດຖະກິດແບບຕະຫຼາດ. ສະເລ່ຍແລ້ວ, ຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າຈະມີແຮງງານ ແລະ ຊັບສິນເພື່ອທຳການຜະລິດໃນຄົວເຮືອນໜ້ອຍກວ່າຄົວເຮືອນທີ່ມີຜູ້ຊາຍເປັນຫົວໜ້າ.

ດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ: ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍລ້ວນແຕ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ສ້າງຄວາມສະດວກແກ່ການພັດທະນາ ແລະ ການເຄື່ອນຍ້າຍ. ໃນນັ້ນ ການພັດທະນາໄຟຟ້າຊົນນະບົດ ແລະ ການມີຖະໜົນທົນທາງໃນເຂດຊົນນະບົດໄດ້ຊ່ວຍປະກອບສ່ວນໃນການຫຼຸດຜ່ອນຊ່ອງຫວ່າງ ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ດ້ວຍການຫຼຸດເວລາທີ່ແມ່ຍິງໃຊ້ໃນການເຮັດວຽກໃນເຮືອນ. ອັດຕາການຂະຫຍາຍຕາໜ່າງໄຟຟ້າໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 18% ໃນປີ 1995 ມາເປັນ 72% ໃນປີ 2010, ແຕ່ຄົວເຮືອນທີ່ທຸກຍາກ ແລະ ມີຫົວໜ້າຄອບຄົວເປັນແມ່ຍິງຍັງເປັນພາກສ່ວນທີ່ຍັງບໍ່ທັນມີໄຟຟ້າໃຊ້. ການຂະຫຍາຍຕາໜ່າງຖະໜົນທົນທາງເປັນການສ້າງໂອກາດໃຫ້ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍສາມາດເຂົ້າເຖິງການບໍລິການຕ່າງໆ ແລະ ມີໂອກາດໄດ້ມີວຽກເຮັດງານທຳ. ແຕ່ການຂະຫຍາຍຕາໜ່າງສູ່ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ກໍຍັງມີຄວາມສ່ຽງໃໝ່ສຳລັບແມ່ຍິງເຊັ່ນ: ການສຳພັດກັບພະຍາດຕິດຕໍ່ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ. ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ແລະພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກໄດ້ປະກອບສ່ວນ 2.5% ຂອງອັດຕາການເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດໂດຍລວມ 7% ຕໍ່ປີ ນັບແຕ່ປີ 2007 ຫາ 2010. ແຕ່ວ່າຄຽງຄູ່ກັບຜົນປະໂຫຍດຍາດມາໄດ້ເຊິ່ງສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນສາມາດເຫັນໄດ້ໃນຂັ້ນສູນກາງ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ, ມັນຍັງມີຄວາມສ່ຽງຊ້ອນທາງດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມເຊັ່ນ: ບັນຫາດິນທຳມາຫາກິນບໍ່ພຽງພໍ, ການສູນເສຍຊັບພະຍາກອນ, ຄວາມບໍ່ໝັ້ນຄົງທາງດ້ານສະບຽງອາຫານ ແລະ ການຖີດຖອຍຂອງຄຸນຄ່າທາງສັງຄົມ ຍັງເປັນບັນຫາຄຸກຄາມ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ໃນການປະກອບຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການປະກອບຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ

ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ ໃນ ສປປ ລາວ ແມ່ນນັບມື້ນັບໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນເປັນຕົ້ນແມ່ນລະບົບນິຕິກຳ ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງສິດທິຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຈຳນວນແມ່ຍິງທີ່ເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ, ກວມເອົາເກືອບ 20% ນັບແຕ່ປີ 1990 ເປັນຕົ້ນມາ. ປັດຈຸບັນ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນສະມາຊິກສະພາແຫ່ງຊາດຫຼາຍກວ່າໝູ່ໃນພາກພື້ນອາຊີປາຊີຟິກ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ໃນພາກທີ 3 ຂອງບົດລາຍງານນີ້ສະເໜີວ່າ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນກົງຈັກລັດຖະບານຂັ້ນສູນກາງ ແມ່ນໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແຕ່ວ່າຈຳນວນແມ່ຍິງຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ຂັ້ນທ້ອງຖິ່ນຍັງມີຈຳນວນຈຳກັດ ເຊິ່ງເປັນບ່ອນທີ່ຍັງມີຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ເຖິງວ່າສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວໄດ້ຂະຫຍາຍຕາໜ່າງຈາກຂັ້ນສູນກາງລົງໄປເຖິງແມ່ຍິງຢູ່ຂັ້ນບ້ານແລ້ວກໍຕາມ.

ກອບນິຕິກຳ: ລັດຖະທຳມະນູນ, ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດຕ່າງໆ ແລະ ສົນທິສັນຍາລະຫວ່າງປະເທດເຊັ່ນ: ສົນທິສັນຍາວ່າດ້ວຍການລົບລ້າງການຈຳແນກຕໍ່ແມ່ຍິງ ໃນທຸກຮູບການ (CEDAW) ໄດ້ຮອງຮັບສິດສະເໝີພາບແລະການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍເຂົ້າໃນດ້ານເສດຖະກິດສັງຄົມ ແລະ ການເມືອງ, ແຕ່ວ່າກໍຍັງມີຄວາມຈຳເປັນທີ່ຈະຕ້ອງຍົກສູງ ແລະ ສົ່ງເສີມການມີສິດອອກສຽງ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນກົງຈັກລັດຖະບານ ໂດຍການເພີ່ມຄວາມຮັບຮູ້ກ່ຽວກັບນິຕິກຳຕ່າງໆ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ແຕ່ລະຂັ້ນໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ.

ກອບການປົກຄອງ: ສະຫະພັນແມ່ຍິງລາວຖືກມອບໝາຍໃຫ້ເປັນຕົວແທນແມ່ຍິງລາວທຸກຊົນເຜົ່າ ແລະ ປົກປ້ອງສິດທິຜົນປະໂຫຍດຂອງແມ່ຍິງ. ຄຽງຄູ່ກັນນີ້ ຄະນະກຳມະການແຫ່ງຊາດເພື່ອຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2003 ເພື່ອເປັນອົງການປະສານງານແຫ່ງຊາດ ໃນການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍໃນການວາງແຜນງານ ແລະ ນະໂຍບາຍການພັດທະນາຕ່າງໆ. ໃນລະຫວ່າງ ປີ 1990 ແລະ 2010, ອັດຕາສ່ວນຂອງສະມາຊິກແມ່ຍິງໃນສະພາແຫ່ງຊາດແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນຈາກ 6% ມາເປັນ 25%; ໃນປີ 2002 ຄະນະກຳມະການສຳລັບແມ່ຍິງໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ. ແຕ່ວ່າແມ່ຍິງຍັງພົບຄວາມຫຍຸ້ງຍາກໃນການມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງສະເໝີພາບທາງດ້ານປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບ.

ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ: ການລາຍງານຢ່າງເປັນລະບົບກ່ຽວກັບຄວາມຮຸນແຮງພາຍໃນຄອບຄົວແມ່ນຍັງຈຳກັດ, ແຕ່ກໍລະນີຄວາມຮຸນແຮງທີ່ໄດ້ຮັບລາຍງານແມ່ນເທົ່າກັບອັດຕາສະເລ່ຍຂອງພາກພື້ນ. ສປປ ລາວ ຍັງບໍ່ທັນມີການບໍລິການທີ່ພຽງພໍ ເພື່ອໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອໃນການແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແຕ່ກອບນິຕິກຳແຫ່ງຊາດແມ່ນນັບມື້ນັບໄດ້ຮັບຮູ້ສິດທິຂອງແມ່ຍິງເພີ່ມຂຶ້ນ.

ຂົງເຂດແລະຄວາມສ່ຽງທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນ

ສະພາບເສດຖະກິດທີ່ພວມຂະຫຍາຍຕົວໃນ ສປປ ລາວ ເຮັດໃຫ້ມີທັງໂອກາດເກີດຂຶ້ນໃໝ່ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໄພຄຸກຄາມທີ່ອາດຈະຕາມ

ມາ. ໃນນັ້ນບັນຫາຕົ້ນຕໍອາດຈະແມ່ນສິ່ງທ້າທາຍແອບແຜ່ງໃນການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນແລະການຄ້າ;ບັນຫາການຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານ (ລວມທັງພາບສະທ້ອນຂອງການຄ້າມະນຸດ)ແລະຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆທີ່ນັບມື້ເພີ່ມຂຶ້ນຈາກສະພາບການປ່ຽນແປງຂອງດິນຟ້າອາກາດ.

ການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ: ການເຊື່ອມໂຍງທາງດ້ານເສດຖະກິດກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານທີ່ນັບມື້ນັບຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໃຫ້ມີທັງໂອກາດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ການເປີດເສລີທາງດ້ານການຄ້າ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ ຈະສ້າງໂອກາດທາງທຸລະກິດສໍາລັບອຸດສະຫະກຳທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນສ່ວນໃຫຍ່ ແຕ່ຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບຜົນກະທົບໃນວົງກວ້າງຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍແມ່ນຍັງບໍ່ພຽງພໍ. ສະນັ້ນຄວນສ້າງໂອກາດຕ່າງໆເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນໃນການແກ້ໄຂບັນຫາລະຫວ່າງຊາຍແດນ ລວມທັງບັນຫາການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານວຽກງານ, ສາທາລະນະສຸກ ແລະ ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ.

ການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານ ແລະ ການຄ້າມະນຸດ: ບັນຫາການເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານພາຍໃນປະເທດ ແລະ ຂ້າມປະເທດເປັນປະກົດການກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍທີ່ມີມາດົນນານ. ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ທີ່ໄປເຮັດວຽກຢູ່ປະເທດໄທແມ່ນຊາວໜຸ່ມອາຍຸລະຫວ່າງ 15-25 ປີທີ່ຢູ່ລຽບຕາມຊາຍແດນ. ໃນນັ້ນ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຂະມຸ-ມອນ ແລະ ຕິເບດ-ພະມ້າກວມເອົາສັດສ່ວນບໍ່ໜ້ອຍ ແຕ່ມີຕົວເລກທີ່ບໍ່ຊັດເຈນຍ້ອນວ່າຄົນສ່ວນໃຫຍ່ຍົກຍ້າຍຖິ່ນຖານແບບຜິດກົດໝາຍ. ຕາມການລາຍງານຕ່າງໆ, ຍິງໜຸ່ມ ແລະ ເດັກຍິງທີ່ຕົກເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຂອງການຄ້າມະນຸດແມ່ນຖືກບັງຄັບໃຫ້ເປັນໄສເພນີ ແລະ ເຮັດວຽກຮັບໃຊ້ໃນບ້ານ.

ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ: ມາຮອດປັດຈຸບັນບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການບັນເທົາຜົນກະທົບຂອງສະພາບອາກາດ ແລະ ການປັບຕົວເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດຍັງບໍ່ທັນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນຢ່າງພຽງພໍ. ສະພາບໄໝ້ນໍ້າຖ້ວມ ແລະ ໄພແຫ້ງແລ້ງທີ່ບໍ່ສາມາດຄາດເດົາໄດ້ ແລະ ການມີແມ່ນໍ້າຂອງໄຫຼຜ່ານທິດຕາເວັນຕົກຂອງປະເທດເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດຫຼາຍຂຶ້ນ. ແຜນພັດທະນາເສດຖະກິດສັງຄົມແຫ່ງຊາດໄດ້ປະເມີນວ່າຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ລວມຍອດຜະລິດຕະພັນພາຍໃນ (GDP) ທີ່ເກີດຈາກຄວາມສ່ຽງຕ່າງໆຂອງການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບດິນຟ້າອາກາດແມ່ນປະມານ 1.1%. ຄວາມຮັບຜິດຊອບດັ່ງເດີມຂອງແມ່ຍິງໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຊຸມຊົນໃນຖານະເປັນຜູ້ປົກປັກຮັກສາຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດ ມີສ່ວນເຮັດໃຫ້ພວກເຂົາສາມາດປະກອບສ່ວນໃນການປະຕິບັດຍຸດທະສາດເພື່ອປັບຕົວໃຫ້ເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມທີ່ມີການປ່ຽນແປງແຕ່ວ່າຍັງບໍ່ທັນມີໂອກາດໄດ້ປະກອບສ່ວນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ໃນນັ້ນ ອາດຈະມີການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ແມ່ຍິງທັນໄປອາໄສພະລັງງານສະອາດເພື່ອໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ຮັກສາບົດບາດໃນການປົກປ້ອງຊີວະນາໆພັນໄດ້ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດພູດອຍທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ແລະ ເຂດປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ.

ຮູບພາບ ໂດຍ ທະນາຄານ ໂລກ

ສະຫຼຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີ

ສປປ ລາວ ພວມຢູ່ໃນບາດກ້າວທີ່ສໍາຄັນໃນການໝູນໃຊ້ທໍາແຮງສັງລວມຂອງການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງປະເທດ ເພື່ອປັບປຸງການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ຮັບປະກັນໃຫ້ສັງຄົມໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດຈາກຊັບພະຍາກອນທໍາມະຊາດຂອງຕົນ. ເພື່ອໃຫ້ບັນລຸເປົ້າໝາຍເຫຼົ່ານີ້, ມັນມີຄວາມຈໍາເປັນຕ້ອງຍົກສູງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ແລະ ສ້າງຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງໃຫ້ເປັນຈຸດໃຈກາງຂອງແຜນພັດທະນາແຫ່ງຊາດ. ບົດລາຍງານສະບັບນີ້ໄດ້ສະເໜີວ່າ ພາກລັດມີບົດບາດທີ່ສໍາຄັນໃນການວາງນະໂຍບາຍ ເພື່ອແນໃສ່ການຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍສໍາຫຼັບພາກສ່ວນທີ່ບໍ່ສາມາດປັບຕົວໃຫ້ທັນກັບການຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ດ້ອຍໂອກາດທີ່ອາດໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຫຼາຍກວ່າໝູ່.

ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້ ສັງລວມບັນດາຂໍ້ສະເໜີທີ່ພົວພັນກັບບັນຫາຕົ້ນຕໍດັ່ງທີ່ກ່າວຂ້າງເທິງນັ້ນຄື: ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ, ໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການປະກອບຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຢູ່ໃນຕໍາແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ, ຂົງເຂດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນ, ແລະ ການໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຕໍ່ບົດບາດຍິງຊາຍໂດຍລວມ.

ຕາຕະລາງ 1: ຂໍສະເໜີໂດຍສັງເຂບ

ການເຂົ້າເຖິງການບໍລິການໃນການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ

- ຂໍສະເໜີ 1.1:** ເພີ່ມພື້ນທີ່ການປົກຄຸມ ແລະ ຄຸນນະພາບການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ ໂດຍເນັ້ນໃສ່ເຂດທ່າງໄກສອກຫຼີກ ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນໃນຂົງເຂດສຸຂະພາບແມ່ມານ, ສຸຂະພາບດ້ານເພດສຳພັນ ແລະ ຈະເລີນພັນ ແລະ ໂພຊະນາການ ໂດຍເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ບັນຫາຜູ້ໃຊ້ບໍລິການ ແລະ ບົດບາດຂອງຜູ້ຊາຍ ໃນການເຂົ້າຫາການຮັກສາສຸຂະພາບຂອງແມ່ມານ.
- ຂໍສະເໜີ 1.2:** ບັບປຸງການເຂົ້າເຖິງການສຶກສາ ໂດຍລົງທຶນໃສ່ໂຮງຮຽນ ແລະ ການບໍລິການດ້ານການສຶກສາຢູ່ເຂດຊົນນະບົດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມແຕກໂຕນລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ, ຄວາມແຕກໂຕນພາຍໃນພາກພື້ນ ແລະ ທັດສະນະຄະຕິໂດຍລວມກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນການສຶກສາຊັ້ນມັດທະຍົມ ແລະ ອຸດົມ, ການຝຶກອົບຮົມວິຊາຊີບ ແລະ ການຮູ້ທັງສີຂອງແມ່ຍິງໄວກາງຄຳ.
- ຂໍສະເໜີ 1.3:** ເພີ່ມການເຂົ້າເຖິງນ້ຳສະອາດ ແລະ ສຸຂະອະນາໄມ ໂດຍສະເພາະຢູ່ເຂດຊົນນະບົດ ພ້ອມດຽວກັນກໍຮັບປະກັນວ່າແມ່ຍິງໄດ້ປະກອບຄຳຄິດເຫັນໃນການອອກແບບ ແລະ ປົກປັກຮັກສາແຜນງານຕ່າງໆ.

ໂອກາດທາງດ້ານເສດຖະກິດ

- ຂໍສະເໜີ 2.1:** ສົ່ງເສີມຍຸດທະສາດການເຕີບໂຕທາງດ້ານແຮງງານໃຫ້ຫຼາຍ ແລະ ເສີມຂະຫຍາຍໂອກາດການວ່າຈ້າງງານໃຫ້ທັງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍຫຼາຍຂຶ້ນ ໂດຍສະເພາະແລ້ວ ໃນບັນດາອຸດສະຫະກຳທີ່ເກີດຂຶ້ນໃໝ່ ເຊັ່ນ: ທ່ອງທ່ຽວ, ຕັດຫຍິບ, ແລະ ປຸງແຕ່ງອາຫານ.
- ຂໍສະເໜີ 2.2:** ຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງ ແລະ ການຄວບຄຸມປັດໄຈການຜະລິດສຳລັບກະສິກຳ ແລະ ວິສາຫະກິດທີ່ບໍ່ແມ່ນກະສິກຳ ສຳລັບແມ່ຍິງ ລວມທັງການເຂົ້າເຖິງການເງິນ, ທີ່ດິນ, ການຂະຫຍາຍກະສິກຳ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມດ້ານທຸລະກິດ.
- ຂໍສະເໜີ 2.3:** ບັບປຸງການເຊື່ອມສານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າໃນການລົງທຶນດ້ານພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ໂດຍການຂະຫຍາຍການເຂົ້າເຖິງໄຟຟ້າສຳລັບຄົວເຮືອນທີ່ມີແມ່ຍິງເປັນຫົວໜ້າ ແລະ ບັບປຸງການແບ່ງປັນຜົນປະໂຫຍດ ແລະ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການດຳເນີນການຂົນສົ່ງ, ການຂຸດຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່ ແລະ ການສ້າງພະລັງງານໄຟຟ້າ.

ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການປະກອບຄວາມຄິດເຫັນ ແລະ ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ

- ຂໍສະເໜີ 3.1:** ບັບປຸງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ສະໜັບສະໜູນອົງກອນ ເພື່ອສ້າງກົນໄກ ເຊື່ອມສານ ບົດບາດຍິງຊາຍ.
- ຂໍສະເໜີ 3.2:** ສະໜັບສະໜູນຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ ໃນການເປັນຕົວແທນແມ່ຍິງເຂົ້າໃນຄະນະລັດຖະບານລະດັບຊາດ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.
- ຂໍສະເໜີ 3.3:** ຫຼຸດຜ່ອນເຫດການຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ໂດຍພະຍາຍາມບັບປຸງນິຕິກຳ ແລະ ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມປູກຈິດສຳນຶກແກ່ສາທາລະນະຊົນ ແລະ ບັບປຸງຄວາມອາດສາມາດຂອງການບໍລິການດ້ານສາທາລະນະສຸກ, ການບັງຄັບໃຊ້ກົດໝາຍ ແລະ ການບໍລິການດ້ານການປົກປ້ອງຕ່າງໆ.

ຂົງເຂດ ແລະ ຄວາມສ່ຽງທີ່ປະກົດຕົວຂຶ້ນ

- ຂໍສະເໜີ 4.1:** ສະໜັບສະໜູນການປົກສາທາລິນະໂຍບາຍພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບການເສີມສ້າງຖານການລົງທຶນໃສ່ບຸກຄະລາກອນເພດຍິງ ເພື່ອໃຫ້ໄດ້ຮັບໂອກາດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຄວາມສ່ຽງຈາກການເຊື່ອມໂຍງກັບພາກພື້ນ, ເຊັ່ນ ຜ່ານການສະໜັບສະໜູນກຸ່ມປະຕິບັດງານຂອງ GMS ກ່ຽວກັບການພັດທະນາຊັບພະຍາກອນມະນຸດ ແລະ ແຜນງານລິເລີ່ມລັດຖະມົນຕີປະເທດລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ເພື່ອຕໍ່ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ.
- ຂໍສະເໜີ 4.2:** ບັບປຸງຜົນໄດ້ຮັບ ສຳລັບປະຊາຊົນທີ່ເຄື່ອນຍ້າຍຖິ່ນຖານທີ່ມີຄວາມສ່ຽງ ໂດຍການ ບັບປຸງນິຕິກຳ, ບັບປຸງການບໍລິການ ແລະ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງດ້ານກົນໄກຕໍ່ຕ້ານການຄ້າມະນຸດ.
- ຂໍສະເໜີ 4.3:** ພິຈາລະນາການເຊື່ອມສານວຽກງານບົດບາດຍິງ-ຊາຍເຂົ້າກັບການຫຼຸດຜ່ອນການປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວ, ມາດຕະການບັບໂຕເຂົ້າກັບການປ່ຽນແປງຂອງສະພາບອາກາດ ແລະ ການວາງແຜນການຕໍ່ຕ້ານກັບໄພພິບັດ, ແລະ ຮັບປະກັນວ່າແມ່ຍິງມີສ່ວນຮ່ວມໃນການປົກສາທາລິນະບັນຫາດັ່ງກ່າວ ແລະ ມີສ່ວນຮ່ວມໃນຂັ້ນຕອນຕັດສິນບັນຫາຢູ່ຂັ້ນສູນກາງ, ພາກພື້ນ ແລະ ທ້ອງຖິ່ນ.

ການໃຫ້ຄວາມສຳຄັນຕໍ່ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

- ຂໍສະເໜີ 5.1:** ໃຊ້ສະຖິຕິແຍກເພດໃນການກຳນົດຕົວຊີ້ວັດ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງການວາງແຜນ, ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ, ແລະ ການຕິດຕາມປະເມີນຜົນ. ພ້ອມກັນນັ້ນກໍຍົກສູງຄວາມອາດສາມາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງ ຂອງລັດ ຢູ່ໃນຂົງເຂດດັ່ງກ່າວ.
- ຂໍສະເໜີ 5.2:** ວິເຄາະ ທ່າອຽງຂອງຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງ ຍິງ-ຊາຍ ທີ່ຕິດພັນກັບຄວາມແຕກໂຕນທີ່ມີຢູ່ໃນປະເທດ ລະຫວ່າງຕົວເມືອງ ແລະ ຊົນນະບົດ, ລະຫວ່າງພາກພື້ນ ແລະ ລະຫວ່າງຊົນເຜົ່າຕ່າງໆ.